

Yeşilçam geleneğinin günümüzdeki temsilcisi Yavuz Turgul *Av Mevsimi*'nde polisiye-gerilimin sularına açılıyor.

AV MEVSİMİ

EFENDİLER VE KÖLELER

ZEYNEP YILMAZ

Her ülke sinemasının, o ülkenin toplumsal, siyasi vb. dönüşümlerine mercek tutan yönetmenleri vardır. Türkiye’de ise bu misyonu sinemamızın auteur yönetmenlerinden Yavuz Turgul temsil eder. Toplumsal dokuda yaşanan büyük değişimleri, Turgul sinemasında bireylerin küçük hikâyeleri üzerinden seyretmek mümkündür. *Züğürt Ağa* (1985), *Muhsin Bey* (1987), *Aşk Filmlerinin Unutulmaz Yönetmeni* (1990), *Gölge Oyunu* (1992) ve fetret devrine girmiş sinemamızı bir nefes vererek dirilttiği *Eskiya* (1996)’da köyden kente göç, romantizmin yerini arabeske bırakması gibi dönüşümler Turgul’un ironik yaklaşımından nasiplerini alır. Hepsinin karakterleri ortaktır aslında: Değişime direnenler, son kullanma tarihi dolmak üzere olanlar...

Gönül Yarası (2005)’nin idealist Nazım öğretmeni ya da senaryosunu yazdığı *Kabadayı* (2007)’nin artık yerlerini hiçbir ahlâki kural tanımayan mafyöz tiplere bırakmış, ceketleri omuzlarında, tespihleri ellerinde racon kesen ağır ağabeyleri de Yavuz Turgul’un filmografisinde “nostaljik” bakışın devamı niteliğindedir. Tümüyle konvansiyonel sinemaya bağlı kalan Turgul’un kendine has “senaryo matematiği”nin temelindeki “çatışma”nın bu nostaljiden beslendiğini Turgul da teslim ediyor: “Senaryoların dramatik kurgularına baktığınız zaman, çatışma unsurunun elzem olan kaynaklarından birisidir nostalji. Eski ve yeninin, belli değerleri savunanlarla başka

değerleri savunanların arasındaki çatışma- dır bu. Dünyanın çağlar boyunca süregelen gelişimi içinde bir geride kalanlar oluyor, bir de günün koşulları içinde davrananlar oluyor. Ve bu nesiller sürekli birbirlerine giriyorlar. Bu durum da sizin öykü yaratmanıza neden oluyor. Bunu iyi ve kötü ya da zengin ve yoksul gibi koymak da mümkün. Ama bu karşıtlar olmadığı takdirde ilgiyle izlenebilecek bir öykü ortaya çıkmıyor.”¹

Sözlerinden de anlaşılacağı üzere seyirci tarafından anlaşılmayı, filmlerinin onlarla geniş bir yelpazede bağ kurabilmesini önemseyen Turgul, bunu en iyi şekilde başarmış Yeşilçam geleneğinin günümüzdeki temsilcisi olarak kabul edilebilir. Nitekim son filmi *Av Mevsimi*’nde de Türk popüler sinemasının “tür sineması”na olan eğilimini dikkate alarak polisiye-gerilimin sularına açılıyor.

Tecrübesi, sezgileri ve takipçiliğiyle tüm teşkilatın “Avcı” olarak bildiği Ferman (Şener Şen) ile yardımcı “Deli” İdris (Cem Yılmaz) cinayet masasında görevli, baba-oğul kadar yakın iki polistir. Antropoloji mezunu, iyi aile çocuğu Hasan (Okan Yalabık) ise bu ikiliye yeni katılmış bir “Çömez”. Bir gün ormanlık bir alanda bulunan kesik bir kol, her üçünün de hayatını geri dönülmez şekilde değiştirir. Kolun ait olduğu genç kızın ölümü, onları uyuşturucu satıcısı Asit (Rıza Kocaoğlu), Türkiye’nin en zengin adamlarından Battal Çolakzade (Çetin Tekindor), kızın ağabeyleri Abbas, Vakkas ve daha birçok farklı insanla karşı karşıya getirecektir.

¹ Sinema Dergisi, *Eskiya* Özel Sayısı, Mayıs 1997, s. 74.

Turgul son filminde bir genç kızın ölümünün ardında avcılar ile hayatı boyunca av olmaya mahkûm olanlar arasındaki çatışmaya odaklanıyor.

Kesik bir kolun peşine düşen hikâyesiyle *Av Mevsimi*, kuşkusuz sadece bir polisiye-gerilim olarak tanımlanamaz. Zira Turgul, tüm filmografisine hâkim olan toplumsal sorgulamalarını bu basit bir cinayet öyküsü gibi görünen filme de sığdırmayı başarır.

Masum Değiliz Hiçbirimiz

Turgul son filminde bir genç kızın ölümünün ardında avcılar ile hayatı boyunca av olmaya mahkûm olanlar, sermaye sahipleri ile kuşaklar boyunca bahçıvan kalmak zorunda olanlar arasındaki çatışmaya odaklanıyor. Bunu yaparken aslında toplumsal yapının en küçük ölçeğinde bile kendini gösteren iktidar ilişkilerini açık ediyor. Çolakzade'nin nesiller boyu yanında çalıştırdığı aileye zulmü, bahçıvan babanın kızı-

na, Deli İdris'in eski eşine, Asit'in Pamuk'a olan zulmüyle ezici bir şekilde birleşiyor. Tam da bu nedenle *Av Mevsimi* aslında basit bir "sınıf kavgası" anlatısının dışına çıkarak, her bir bireyin içerisinde taşıdığı "efendi ve köleleri" ve bunların neden olduğu otorite savaşlarını bir kez daha aşikâr kılıyor. Ingeborg Bachman'ın dediği gibi aslında faşizm iki insan arasındaki ilişkide başlıyor.

Kızının ölümüne, oğlunun hapse girmesine neden olan Çolakzade'yi velinimeti olarak gören bahçıvan baba, Hegelyen efendi-köle diyalektiğinin göstergesi oluyor. Klâsik politik düşüncede insanlar rahatlarını korumaya öyle istekli ve öylesine cahildir ki, "efendileri olmadan edemezler." Kendilerini güvencede hissetmek için gönüllü köle olurlar. Hegel'e göre kölenin özgürlük aşamaları dört tanedir: Stoacılık, şüphecilik, mutsuz bilinç ve rasyonel bilinç. Mutsuz bilinç her insanın içinde bir efendi ve köle olduğunun ayırına varma safhasıdır. Turgul, hikâyeyi aslında tam da burada bitiriyor; seyircileri mutsuz bilinçleriyle başa bırakarak.

Bulanık Sularda Avlanmak

Turgul, filmdeki karakterleri oluştururken, feleğin çemberinden geçmiş ve olaylara soğukkanlı yaklaşabilen tecrübeli polis, onun yardımcısı olan deli fişek polis ve hayatında ilk kez birinin öldürülmesine şahit olacak çömez polis üçlüsü ile klâsik Amerikan polisiye filmlerindeki karakter denklemine sadık kalıyor. Ama -şükürler olsun ki- diğer pek çok yönetmen arkadaşı gibi

“neden bizim de seri katilimiz yok” hayıflanmasına girmemiş ve bir yerli *Seven* çekmeye çalışmamış.

Av Mevsimi'nin görüntü yönetmenliği, ses kullanımı gibi teknik yönlerden benzerlerine oranla oldukça başarılı bir polisiye olduğunu söylemek mümkün. Ama seyirciyi kimi zaman cinayete kurban giden genç kızın sesiyle buluşturarak onun dünyasına dâhil etmesinin dışında, senaryo için aynı şeyi söylemek zor. Polisiye gerilimde artık seyirciyi şaşırtmanın çok zor olduğu bir dönemde film, sırlarını erken sayılabilecek bir sürede açık ediyor. Arabayla kovalama sahnesinde Deli İdris'in Çömez'in antropologluğuyla dalga geçmeye çalışırken suçluyu gözden kaçırmaması gibi son derece zorlama sahneleri saymazsak, bu durum belki de Turgul'un aslında yapmak istediğinin başarılı bir polisyeden çok polisyeye göz kırpan klâsik “bir Yavuz Turgul filmi” çekmeyi arzuladığının göstergesi. Giriştiği toplumsal sorgulamayla da bunu bir ölçüde başardığını söylemek mümkün.

Ancak yine de “toplum içindeki sinsi iktidar mekanizmalarını çok daha fazla açık eden *Üç Maymun* (2008) gibi bir örnek varken bunun polisiye ile sulandırılmış bir örneğine ne gerek vardı?” sorusu zihnimizi kurcalıyor. Son birkaç filminde aynı denklem üzerinde ufak değişiklikler yapan Yavuz Turgul'un o alıştığımız senaryo matematiğinde değişikliğe gitmesi kaçınılmaz görünüyor. Ama bu kaygı onu *Av Mevsimi* gibi bulanık sularda yüzmeye itmemeli.

AV MEVSİMİ

Yönetmen: Yavuz Turgul

Senaryo: Yavuz Turgul

Oyuncular: Şener Şen, Cem Yılmaz, Çetin Tekindor, Okan Yalabık, Melisa Sözen

Müzik: Tamer Çıray

Türkiye, 2010, 140 dk.

Vizyon Tarihi: 3 Aralık 2010

YORUMLARINIZ İÇİN TIKLAYINIZ

